

Hamar biskops visitas til soknene i Søndre Land

28. – 30. mai og 9. juni 2024

Visitasforedrag 9. juni 2024

Innledning

Søndre Land – et godt fellesskap! Dette kan gjerne stå som ei overskrift eller ei kort oppsummering av dette visitasforedraget. Som det vil komme fram under dette foredraget, har gjestfriheten hos søndre-lenningene vist seg gjentatte ganger under denne bispevisitasen; i møter med menneskene som bor og virker her, i hvordan jeg opplever at folket tar imot innflyttere hit og ikke minst i dugnadsånden, hvor viljen til å bidra til vårt felles gode er påtakelig.

Søndre Land er et samfunn preget av en kultur med utspring i primærnæringene. Skogbruket har vært, og er fortsatt, viktig i området. Skogen la også grunnlag for betydelig industriell virksomhet med tilhørende arbeidsplasser. Vannvegene, med Randsfjorden som binder Land og Hadeland sammen, er også identitetsskapende i området. Vannet kan samtidig også bidra til et skille. Jeg har disse dagene lært at «vestsida» og «østsida» (av Randsfjorden) er viktige markører, på flere måter. Likevel er mitt inntrykk at samholdet i kommunen er godt. Søndre Land er et velfungerende samfunn med gode boforhold, velferd og oppvekstvilkår, selv om også denne kommunen har sine utfordringer.

Kirka er også en del av denne helheten, dette samvirket. Ei kirke er alltid kirke på et sted, tett forbundet med de omgivelsene og det folket som deler og tar del i kirka si. Å være kirke i dag, enten den er i Enger, Fluberg, Hov, Landåsbygda eller Skute, eller Hamar eller Oslo for den del, handler om å være i djup kontakt med samtida, være relevant og til stede i folks liv. Jeg har under visitasen sett ei kirke som ønsker å være nettopp dette. Gjennom møter med ansatte, folkevalgte, frivillige, eldre, barn og ungdom har jeg fått se ei mangfoldig og levende folkekirke som del av lokalsamfunnet. Visitasdagene har vist oss med all tydelighet at kirka er viktig for folk – det har blitt bekreftet igjen og igjen, både i ord og handling. Ja, det har blitt synlig at kirka virkelig er en del av dette drivverket som får samfunnsmaskineriet til å fungere.

Gjennom visitasprogrammet har vi fått gjennomført det visitasen har som hovedmålsetning; å støtte, inspirere og skape engasjement for videre arbeid. Dette foredraget vil handle om det jeg har fått møte og se disse dagene, og hva jeg tenker er områder som trenger særskilt oppmerksomhet i årene som kommer. Foredraget vil derfor være todelt. Første del er et tilbakeblikk på programmet med fokus på temaer vi har berørt i møtepunktene disse dagene. I andre del av visitasforedraget vil jeg tillate meg å gi noen utfordringer å arbeide videre med.

Del 1 – Oppsummering av visitasdagene

Tirsdag

Det er et flott skue å komme over åsen og se hvordan lyset fra morgensola reflekteres i Randsfjorden. Det er noe evig, trygt og vakkert med skogene og kulturlandskapet som omslutter den vakre innsjøen. Jeg tenker på den forpliktelsen vi som mennesker har for å ta vare på naturen, og den fantastisk sinnrike orden som inngår i Guds skaperverk. Det gir meg også håp, jeg tror mennesket har evner til å lykkes med dette.

Dikteren Gjermund Ringen fra Odnas har fanget denne tanken i sitt dikt med tittelen «Håp» fra samlinga «Land og vegen videre» fra 2015.

Håp er det stoff livet er laget av.

Det kan ofte være ille medtatt og tilredt,

men vil alltid finnes i djupet av sjelen,

og kan bare utrettes sammen med livet selv.

Håpet skal vi mennesker alltid ha med oss.

Gresset på kirkegården ved **Enger kirke** var nyslått, og vi ble ønsket gjestfritt og varmt velkommen til morgenbønn i det flotte kirkerommet. Sokneprest Øystein Wang ledet oss gjennom liturgien med tema «Grønne Enger». De gode ordene og den vakre musikken, framført av kantor Svetlana Starcheusova og trosopplæringsmedarbeider Bjørn Robert Grimsrud, ga oss en verdig åpning av visitasen.

I kirkerommet ble det møte med **den kirkelige staben**. Et viktig grunnlag for enhver bispevisitas er de samtaler biskopen holder i forkant av visitasen med de ansatte, disse samtalene holdt jeg her i Hov med alle ansatte i slutten av april. Plenumsmøtet med de kirkelig ansatte under visitasen følger opp disse formøtene og bereder grunnlag for videre arbeid i kollegafellesskapet. I staben her i Søndre Land er det kompetente medarbeidere med mye god erfaring. Det er også svært gledelig at alle stillinger er besatt. Vi fokuserte på hvilke muligheter de kirkelige ansatte, sammen med de folkevalgte rådene, har for å utvikle strategier for imøtekomme utfordringene framover. Særlig ble det fokusert på at kirkene er tilgjengelige, og hvordan man kan opprettholde og videreutvikle den gode kvaliteten på utøvelse av gudstjenester og kirkelige handlinger, altså dåp, vielse, konfirmasjon og gravferd. Det ble en fruktbar og god dialog rundt disse temaene. Vi snakket også særskilt om barn og unge, og satsing på kirkelig undervisning og læring.

Etter lunsj gikk ferden videre til **Hovlitunet**, dette flotte, moderne og funksjonelle anlegget som jeg forstår, i tillegg til helse- og omsorgen som blir gitt der, har blitt noe

av en sosial møteplass i lokalsamfunnet. Jeg vil rett og slette benytte anledning til å gratulere Søndre Land med dette bygget! Andakten på Hovlitunet holdes tradisjonelt annenhver uke året igjennom, og den diakonale dimensjonen og verdien for beboerne av kirkelig tilstedeværelse på institusjoner skal ikke undervurderes. Etter andakten fikk jeg møte brukere av dagtilbudet, samt delta på treffet i «Gutteklubben» - en gjeng med voksne karer som treffes jevnlig for å dele historier og løse verdensproblemer.

Neste post på programmet var befaring av kontorlokalene til Søndre Land kirkelige fellesråd i Rådhuset. Før visitasen var det meldt inn at disse lokalene ikke er adekvate for kirkas virksomhet. Jeg fikk selv oppleve at kontorene og møtefasilitetene ikke er tilpasset til besøkende til kirkekontoret som ønsker å bevare anonymitet i forhold til det man ønsker å samtale om. Tilgjengeligheten til lokalene kan også framstå som noe krevende.

Etterpå gikk vi over til lyse og vakre Hov kirke for å delta på **kirkefest** for barn og unge. Det ble en berørende opplevelse med gode musikalske – og kulturelle innslag fra Søndre Land skolekorps og aspirantkorps, Søndre Land barnegospel under ledelse av dirigent Gerd Myklebust Wang, dansegruppa «Moderne ungdom» og utstilling av stilleben av elever fra kunstgruppa i Kulturskolen. Jeg fikk også gleden av å bli intervjuet av barna om det å være biskop, og mer allmenne saker. Blant annet lurte de på om jeg er et katte- eller hundemenneske! Kirkefesten viser oss hva langsiktig godt arbeid kan berike livet til mennesker i forskjellige aldre, og hva kirkebygget kan favne av aktivitet og innhold.

Siste post på kveldens program var **møte med Søndre Land kirkelige fellesråd**. Vi samtalte med utgangspunkt i de rapportene som var innsendt på forhånd, blant annet om ressurser og mulige prioriterte satsningsområder framover, og, ikke minst, hvordan en kan klare å kommunisere ut hva kirka kan bidra med overfor innbyggerne og lokalsamfunnet. En viktig del av denne samlingen er å gjøre forberedelser inn mot møtet med kommunen. Rådet viste stort engasjement for å være ei folkekirke som er godt rustet til å møte vår tid.

Onsdag

Et kirkerom oppleves annerledes på morgenen, i morgenlyset, enn om kvelden, og dette fikk vi oppleve ettersom Hov kirke også var åsted for den **liturgiske åpningen av dag 2 under bispevisitasen**.

Etter morgenbønnen gikk vi over til rådhuset for møte med **kommunens administrative og politiske ledelse**. Ordfører Anne Hagenborg og rådmann Arne Skogsbakken ønsket velkommen og orienterte om kommunen. Rådmannen trakk blant annet fram den demografiske utviklingen, og hvordan kommunen må forholde seg til dette i sin planlegging av tjenesteproduksjonen, samt utfordringer knytta til det som man gjerne kaller utenforskap blant unge mennesker. Søndre Land kommune ønsker å gi innbyggerne brede og gode tilbud med kvalitet. For å lykkes med dette er kommunen avhengig av godt samarbeid, både mellom de kommunale virksomhetene, men også med frivillige organisasjoner i lokalsamfunnet og andre offentlige virksomheter. God samhandling krever både samarbeid og samordning. Kommunen har en strategisk tilnærming til hvordan en skal øke livskvaliteten og folkehelsen ytterligere for sine innbyggere.

Den grunnlovsforankrede folkekirka har sin naturlige plass i dette bildet, og jeg opplever at kommunen og kirka deler et skjebnefellesskap, integrert i hverandre, for å skape levende og gode lokalsamfunn. Samarbeidet mellom kommune og kirke er godt ivaretatt i Søndre Land, og jeg opplever en vilje til å ville legge til rette for at kirka får rammevilkår som gjør at en både kan holde i hevd de flotte kirkebyggene og gravplassene som finnes her i kommunen, samtidig som det er ressurser til å ivareta kirkas øvrige samfunnsoppdrag.

Etterpå fikk vi anledning til et møte med **kommunens oppvekst- og skoleledelse**. Det ble et fruktbart møte der vi diskuterte samarbeid skole/barnehage-kirke. Likeverd og religions- og livssynsåpenhet er gode verdier som også kirka hegner om. Det skal være en del av dannelsesprosessen at barn får kunnskap om og kjennskap til nasjonale og lokale tradisjoner, og da er barnehagen og skolen samarbeid med kirken viktig. Barnehage, skole og kirke har et felles mål om å bidra til livsmestring for

barn og unge, herunder forberede til å møte krevende situasjoner i livet. Jeg fikk også muligheten til å beskrive hvordan trosopplæringen i kirka er i endring. Kirkemøtet har vedtatt at dette fagfeltet heretter skal benevnes kirkelig undervisning og læring. Dette er ikke bare et navneskifte, men en endring av metodikk og innhold. Kirka skal bidra til å gi alle døpte og udøpte, i alle aldre, kunnskap. All deltakelse fra kirka inn i skole og barnehage skal skje på skolens premisser og som ledd i undervisning, ikke forkynnelse.

Neste stoppested var **vekstbedriften Sølve**. Sølve er bredt kompetansesenter for voksenopplæring, arbeidstrening og tilrettelagt sysselsetting, heleid av Søndre Land kommune. Vi fikk presentert læringsmetodikken og de grunnleggende verdiene som ligger til grunn for arbeidet i virksomheten. Vi fikk også god tid til å se arbeidet i praksis og samtale med de som benytter seg av tilbudene. Sølve framstår som et imponerende verktøy for inkludering og bekjempelse av utenforskap.

De kirkelig folkevalgte er de som besitter førstehåndskompetanse til det lokale livet, og er valgt for å ivareta den menighetsmessige virksomheten i soknet. Vi drøfter i disse møtene saker som på forhånd er løftet fram, knyttet til de innsendte rapportene.

For tredje gang (på det tidspunktet) under visitasen gikk vi til Hov kirke. Denne gang for å **møte Søndre Land menighetsråd**. Menighetsrådet utviste stort engasjement da jeg utfordret til en samtale knytta til hvordan man kan videreutvikle den strategiske satsningen på musikk og kultur i kirka de neste 30 årene. Jeg fikk også høre om det store antall frivillige som bidrar for kirka og lokalsamfunnet, godt organisert av menighetsrådet.

Vi reiste deretter til vestsida av Randsfjorden for møte med **Skute menighetsråd**. Menighetsrådene har stort handlingsrom innenfor de lokale grunnordninger for ulike temagudstjenester, tilpasninger, tidspunkter mv. Mange mennesker går i kirken når de opplever at det som skjer berører deres liv, dette skal vi anerkjenne og ha respekt for. Jeg er også opptatt av at kirkene i størst mulig grad skal være åpne, også utenom de organiserte aktivitetene, både for at mennesker skal kunne gå inn når de ønsker, men også for at åpenheten er et mål i seg selv. I Skute er menighetsrådet særlig opptatt av at man ivaretar kirka og kirkestedet, også begrunnet i at det er en

viktig identitetsmarkør i bygda. Herunder ligger også behovet for å videreutvikle kirkestedet, gjennom ønsket om minnelund og bedre toalettfasiliteter.

Siste post på onsdagens program var **Eurovisionsgudstjeneste i Skute kirke**, ledet av sokneprest Vivian Fleischer Nyborg. Dette konseptet er et fyrverkeri. Melodier fra eurovisionsuniverset i kombinasjon med gudstjeneste, framført av dyktige musikere og vokalister. Selv om sangene er kjente og kjære, lytter man likevel til de på en annen måte når de blir satt inn i en liturgisk, gudstjenestelig sammenheng. Etter gudstjenesten fortsatte hyllesten av eurovision med en minikonsert til glede for det tallrike publikumet.

Torsdag

Vi åpnet visitasens tredje dag med **morgensamling i Fluberg kirke**. Hovedliturg for anledningen var snart 10 år gamle Even, som stadig ledet menigheten i bønn. Jeg fikk også god anledning til å besiktige det flotte kirkerommet, som av Riksantikvaren er beskrevet som et praktfullt uttrykk for den dansk-norske enevoldstida.

Vi fortsatte dagen med å dele en samlingsstund utendørs med sang og lek med barna i **Svingen barnehage**. Å møte de minste blant oss er alltid en glede; nysgjerrighet, sprell og lopper i blodet gir energi til både ung og litt eldre.

Deretter reiste vi til Odnos og **Dokkadeltaets våtmarkssenter**. Dette senteret har utviklet seg til å bli både en tenketank og en praktisk utfører innenfor natur- og miljøvern med fokus på naturrestaurering. De refleksjonene vi fikk del i på våtmarkssenteret knytta til hvordan dyre- og plantearter dør ut på grunn av menneskelig aktivitet, er svært tankevekkende. Det oppleves som nedslående at ingen, eller få, av FNs bærekraftsmål vil være oppfylt innen fristen i 2030. Samtidig uttrykte senterets leder framtidstro- og håp gjennom at det er mulig å løse utfordringene hvis samfunnet og enkeltmennesker er villig til å gjøre nødvendige grep. Han pekte også på alt det gode arbeidet som er gjort på feltet bare det siste året.

Ferden gikk videre til skjønn **Landåsbygda kirke**, med en omvisning i kirkebygget, informasjon om Landåsbygda og, ikke minst, et miniforedrag om tidligere tiders biskopers besøk i bygda. Det er interessant å trekke de historiske linjer tilbake i tid, og selv om mye har forandra seg gjennom århundrene, er det også mye som er gjenkjennbart.

Landåsbygda er del av Fluberg menighet, og nettopp møte med **menighetsrådet i Fluberg** var neste punkt på vår reise. Dette møtet ble holdt i Fluberg forsamlingshus.

Vi avsluttet visitasen med å oppleve en sterk konsert i Fluberg forsamlingshus med artisten **Younnes Fayli** som spiller elektronisk musikk. Younnes, som flyktet fra Iran til Norge som barn, er rammet av cerebral parese, men lar ikke dette begrense sin kunstneriske utfoldelse. Dette kan stå som et eksempel på hva enkeltmennesket kan få til når fellesskapet bidrar til å legge til rette, og understreker med det den røde tråden som har gått igjennom denne visitasen.

Jeg reiste hjem fra Søndre Land med sterke inntrykk, entusiasme og glød fra gode opplevelser og fine dager.

Del 2 - Betraktninger og utfordringer

Når jeg nå går over til del 2 av foredraget vil jeg peke på noen stikkord for videre arbeid i menighetene, i de kirkelige rådene og i samarbeidet med hele lokalsamfunnet. Jeg har delt inn i fem hovedområder, og jeg vil bruke dem som overskrift på utfordringene til menighetene her.

Det første hovedområdet er:

I Gudstjenester og kirkelige handlinger

Dere har noen flotte kirker og kirkegårder i her i Søndre Land. Enger, Fluberg, Hov, Landåsbygda og Skute kirker er alle både vakre smykker og markører i landskapet. Det er kirker som gir rom for livet. Jeg er opptatt av kirkehusets betydning i lokalsamfunnet og at kirkene skal være åpne og tilgjengelige, også når det ikke er

organiserte aktiviteter i kirkerommet. I møte med ansatte og råd samtalte vi om ulike måter lokalkirka kan framstå som åpen – og viktigheten av dette i møte med framtida behov.

Jeg har også løfta fram viktigheten av det gode arbeidet med gudstjenester, dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelser – det å gjøre «basic bra» som jeg gjerne kaller det. Her samhandler kirka med alle mennesker i lokalsamfunnet.

Gjennom visitasdagene har vi fått delta på morgenliturgier og andakter, eurovisiongudstjeneste, konserter og festkveld – og i dag visitasgudstjeneste. Erfaring viser at godt samarbeid med ulike aktører og tverrfaglighet gir økt kirkesøkning, fordi det berører menneskers liv direkte og indirekte.

I menighetene i Søndre Land er dere gode på planlegging. Strategisk tenkning er også et kontinuerlig arbeid hvor man må spørre etter hva som skal bevares, hva som skal etableres, og hva man eventuelt velger å prioritere bort. Jeg registrer også ønske om en drøfting av gudstjenesteforordningen, og denne skal jeg se systematisk på for hele bispedømmet i tida framover.

Samtalene om hvordan vi er kirke på vårt sted er diskusjoner det er naturlig å gjennomføre i en dialog mellom råd og stab. Ett av mine perspektiver er at innbyggerne søker til kirka når det som skjer der berører livet vårt helt konkret. Det kan være gjennom direkte involvering av enkeltpersoner eller samarbeid med grupper, men også indirekte gjennom deltakelse av andre og/eller temaer som berører menneskers liv. Dette er i tråd med Den norske kirkes strategi, som utfordrer oss til å være ei kirke som åpner rom for tro, ei kirke som er der livet leves, og ei kirke som er mer for flere.

Så mine første utfordringer er å:

1. *Videreutvikle årshjulet for gudstjenester og samarbeid med andre aktører i det enkelte sokn, knytta til den enkelte kirke. I tillegg til arbeidet med dette, bør man evaluere eksisterende tiltak.*

Og,

2. *At råd og stab sammen ser gjennom det totale aktivitetsnivået i menighetene for å være omforent om hva som vil være viktig å satse på i tida framover. Det skal avholdes et årlig strategimøte mellom menighetsrådet og de ansatte. «Kirka vår – samlet plan for menigheten», er et digitalt verktøy alle menigheter skal ta i bruk i inneværende periode.*

Og,

3. *Se på mulighetene for å holde kirkene mer åpne gjennom året, særlig sommerstid.*

Dere har lange og gode tradisjoner, og et bredt samarbeid med det lokale kulturlivet i Søndre Land. Kirke og lokalsamfunn er godt integrert, noe jeg opplevd mange eksempler på under disse dagene. Jeg har lyst til å løfte fram viktigheten av dette arbeidet, fordi det berører livet vårt på så mange måter. Vi møter sang og musikk i gudstjenester og kirkelige handlinger, og i egne konserter og kulturaktiviteter. Men det kan også på en særskilt måte involvere barn og unge, kor og korps, enkeltpersoner og grupper. Det kirkemusikalske arbeidet er en viktig bærebjelke i et lokalsamfunn og i kirkas liv, og derfor vil jeg også utfordre dere til å

4. *Videreutvikle arbeidet med kultur, musikk, kirke, sang, herunder kor for barn og unge, i samarbeid med lokale kulturkrefter. Fortsatt kople det lokale gudstjenestelivet tett sammen med det kirkemusikalske gjennom f.eks. medvirkning av enkeltpersoner eller forsangergrupper. Plan for kirkemusikalsk aktivitet og kunstutøvelse kan i framtida knyttes enda tettere til samlet plan for menigheten (Kirka vår).*

Da går jeg over til neste område som er:

II Omsorg og solidaritet

Vi har gjennom denne uka fått sett mye av det diakonale arbeidet som kirka driver. Det handler blant annet om besøk på institusjoner, gjennom enkelt-samtaler og med grundig sorgarbeid. Ikke minst er det mye god diakoni og omsorg i å ta vare på kirkegårdene. I Søndre Land er gravplassene og kirkebyggene ivaretatt gjennom det gode arbeidet som legges ned på dette feltet, i det daglige særlig av kirketjenerne. Det diakonale aspektet ligger også i en del av det kirkemusikalske arbeidet som gjøres. Omsorgsperspektivet skal være en del av kirkas identitet og virke, og jeg vil løfte fram betydningen dette har i lokalsamfunnet. For å prioritere ressursene vil det være nyttig med en systematisk tilnærming, og et godt samarbeid med frivillige og organisasjoner lokalt.

Min femte utfordring er derfor å:

5. Tydeliggjøre det diakonale aspektet i allerede eksisterende arbeid, og vurdere om det er andre områder kirka kan bidra inn i eksisterende eller nye tiltak for å styrke lokalsamfunnet, og bidra til redusert utenforskap, i samarbeid med kommune, organisasjoner eller frivillige.

Det tredje hovedpunktet jeg vil fokusere på er:

III Barn og unge

I forbindelse med innføring av overordnet plan for skolen i 2020, med tanke på intensjonen i lov for tros- og livssynssamfunn og ikke minst i lys av Kirkemøtets vedtak i 2024 om plan for kirkelig undervisning og læring, er det viktig å samsnakke om hvilke muligheter som ligger for å videreutvikle samarbeid mellom skole/barnehage og kirke. Samarbeidet skal skje på skolens og barnehagens premisser og bidra til oppfyllelse av læreplanene til skolen, herunder med fokus på kunnskap om kulturarv og livsmestring. Jeg vil gjerne som biskop, være med i den samtalen. Og jeg utfordrer dermed til å:

6. *Revidere en gjensidig forpliktende plan for skole/kirke-samarbeidet. Sammen med kommune, skole og barnehage se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke. Et allerede godt forhold danner grunnlag for framtida.*

Og,

7. *Ha en strategisk vurdering og utredning i rådene og staben på hvordan man skal imøtekomme innholdet i, og tilpasse seg kravene til, den nye overordnede plan for kirkelig undervisning og læring.*

Den norske kirke har en rekrutteringsutfordring. Vi vet at det vil bli krevende å fylle de ulike kirkelige stillingene i tida framover, mye på grunn av at færre begynner på de kirkelige studieretningene. Folk som jobber i kirka opplyser ofte at de begynte i kirkelig tjeneste fordi noen personlig hadde oppfordret dem. Vi har under visitasen fått høre mye om kirkas kontaktflater med lokalsamfunnet, og sett barn og unge utfolde seg i kirke, og jeg vil derfor utfordre til:

8. *At det overfor ungdom snakkes om mulighet for kirkelig utdanning, og hva det vil si å arbeide i kirka.*

Det neste temaet er:

IV Kirka i lokalsamfunnet

Den norske kirke har de siste årene gjennomført medlemsundersøkelser som tar pulsen på hva som rører seg blant våre medlemmer. Spørsmål som omhandler verdier og holdninger, gudstjenestevaner og syn på kirkebygg blir adressert. Det er viktig at kirka bidrar og deltar der det er mulig i lokalsamfunnet. I Søndre Land er det mange som deltar i frivillig arbeid i kirkelig sammenheng, og dette gir potensial for ytterligere vekst. Man kan til og med vurdere å stille spørsmålet: Hva kunne DU tenke deg å bidra med? På denne måten kan nye muligheter åpne seg for både enkeltmennesker og menigheten selv. Jeg vil derfor utfordre til å:

9. *Reflektere over hvordan man kan gi enda flere mennesker anledning og mulighet til å delta som frivillige i folkekirkelige sammenhenger på sine egne premisser – og hvordan vi kan legge til rette for dette.*

Som nevnt tidligere i foredraget er det et godt forhold her mellom kommune og kirka. Det er jeg veldig glad for og oppmuntrer til å fortsette det gode samarbeidet. Derfor vil jeg utfordre til:

10. *At Søndre Land kommune og Søndre Land kirkelige fellesråd formaliserer møtepunkter for kirkas deltakelse i kommunens budsjettprosesser, med minimum et møte på høsten og et evaluerings- og oppfølgingsmøte på vinteren.*

Kirkene i Søndre Land er godt ivaretatt. Samtidig er det behov for jevnlig vedlikehold og noen oppgraderinger. Fellesrådet har god oversikt over behovet. Vi må regne med at kostnadskrevende investeringsbehov vil måtte oppstå. Jeg er for eksempel kjent med at det er behov for oppgradering av HC-toalett i Skute kirke. Jeg registrerer også at flere menighetsråd har tatt opp ønsket om opprettelse av navna minnelunder ved kirkegårdene i kommunen. Dette er tematikk som også må ses i lys av behov ved enkelte kirkegårder for utvidelse. Min neste utfordring er således:

11. *At det på bakgrunn av oppdaterte tekniske tilstandsrapporter for kirkebyggene med tilhørende servicebygg, og godt utredede planer for endring og/eller utvidelse av gravplassene, i samarbeid med kommunen, videreutvikles langsiktige planer for vedlikehold og investeringer.*

Det siste punktet jeg vil snakke om i dag er:

V Medarbeiderskap og organisering

Nye tider utfordrer oss til å se nøye på hvordan vi selv organiserer oss, hvilke arbeidsmetoder vi anvender og hvorledes vi ivaretar og videreutvikler kollegafellesskapet. Det kan derfor være grunn til å se på hvordan de ulike møtepunktene en har fungerer, og om det eventuelt er andre arenaer en trenger å utvikle. Det er også viktig med rom for å tenke de lange tankene og gjøre

prioriteringer. I soknene i Søndre Land er det en etablert praksis med stabsmøter for de kirkelig ansatte, godt ledet av kirkeverge Hilde Myklebust Lunde. Jeg vil utfordre til:

12. *Å videreutvikle arbeidet med felles strategisk tenkning og at det avsettes tid til stabsmøter minst tre ganger pr. måned på inntil 1 time. I tillegg kan det avholdes halvårlige stabsmøter dedikert til langtidsplanlegging.*

Jeg har under visitasen besøkt kontorlokalene til kirkelig fellesråd. Jeg er kjent med at det har blitt løftet fram overfor kommunen at lokalene ikke er særlig egnet for kirkelig virksomhet, med begrenset tilgjengelighet og noe mangel på diskresjon for de som har behov for personlige samtaler, både hva angår tilgangen og det at det er lytt mellom kontorene. Dette ble også tatt opp i møtet med Søndre Land kommune, og jeg vil derfor utfordre til at:

13. *Søndre Land kirkelige fellesråd definerer hvilket behov den lokale kirke har til kontorfasiliteter og eventuelt lagerplass, og i samarbeid med Søndre Land kommune ser på alternative kontorlokaler.*

Avslutning

Så er tida kommet for å takke for visitasen. Hjertelig takk til alle som har vært involvert i planlegging og tilrettelegging. Takk for alle de gode rapportene som ble sendt inn på forhånd. Takk for tillit, gjestfrihet og hyggelige bordfellesskap. Takk for gode møter med mennesker i alle aldre. Jeg tar alle disse møtene med meg, alle hilsener, smil og meningsutvekslinger, ja, alt jeg har fått være del av under visitasen. Takk Gud for godt fellesskap og håpet vi alltid bærer med oss – eller som bærer oss.

Gud velsigne Fluberg, Skute og Søndre Land menigheter!

Gud velsigne Søndre Land kommune!

Ole Kristian Bonden

Hamar biskop